

UMOWA Nr IRZ-III.272.....2024 (wzór)

zawarta w dniu ..... 2024 r. pomiędzy:

Gminą Jerzmanowa z siedzibą w Jerzmanowej, ul. Lipowa 4, 67-222 Jerzmanowa,
NIP: 693-19-40-524, REGON:

390647340 reprezentowaną przez:

..... - Wójta Gminy Jerzmanowa, przy kontrasygnacie:

Anny Surga - Skarbnika Gminy

Jerzmanowa, zwaną dalej **Zamawiającym**,

a

firmą ..... z siedzibą w miejscowości .....

NIP: ....., REGON: ....., reprezentowaną przez:

..... - ..... zwanym dalej **Wykonawcą**.

zwanych dalej łącznie **Stronami**,

o następującej treści:

Mając na względzie konieczność ustalenia wzajemnych praw i obowiązków związanych z realizacją zamówienia publicznego, **Zamawiający** oraz **Wykonawca**, wyłoniony w trybie podstawowym na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych postanawiają, co następuje:

§ 1

Przedmiot umowy

1. Zamawiający zamawia, a Wykonawca przyjmuje do wykonania na podstawie zleceń Zamawiającego zadanie pn. „**Bieżące utrzymanie dróg gminnych**”, zwane dalej „przedmiotem umowy”.
2. Zakres i termin wykonania czynności określonych w ust. 1 będzie każdorazowo szczegółowo wskazany w zleceniu Zamawiającego przesłanego pocztą zwykłą oraz na adres e-mail zgodnie z § 3 ust. 2.
3. Szacunkowa ilość poszczególnych prac wymienionych zgodnie z wykazem dróg przedmiarze robót wraz z cenami na 1m² – kosztorysie ofertowym, stanowiącym **załącznik nr 1** do umowy, może ulec zmniejszeniu. Powyższa zmiana nie stanowi zmiany umowy i nie wymaga sporządzenia aneksu. Nie wszystkie prace muszą być zlecone lub zlecone w pełnym zakresie ilościowym.
4. Warunki techniczne i standardy jakościowe realizacji umowy określa **załącznik nr 3**.

§ 2

Okres obowiązywania

1. **Umowa zostaje zawarta na czas określony, począwszy od dnia jej zawarcia do dnia 31 grudnia 2024 r.**, z zastrzeżeniem postanowienia ust. 2.
2. Umowa ulega wcześniejszemu rozwiązaniu z dniem, w którym łączne wynagrodzenie Wykonawcy osiągnie kwotę brutto określoną w § 4 ust. 1 pkt 3.

§ 3

Zasady realizacji przedmiotu umowy

1. Wykonawca ma obowiązek prowadzić prace zgodnie z warunkami technicznymi i standardami jakościowymi realizacji umowy stanowiącymi **załącznik nr 3** do umowy.
2. Wykaz dróg do równania stanowi **załącznik nr 1** do niniejszej umowy.
3. Przystąpienie do prac może nastąpić na podstawie Zlecenia Zamawiającego dostarczonego Zleceniobiorcy określającego każdorazowo miejsce, zakres i termin realizacji.
  - 1) Miejsce, zakres oraz terminy rozpoczęcia i zakończenia robót będą określone przez Zamawiającego w Zleceniach, które realizowane będą w terminach uzgodnionych z Zamawiającym na zasadach określonych w warunkach technicznych realizacji umowy – **załącznik nr 3** do umowy;
4. Wykonawca wykonując przedmiot umowy zobowiązany jest do stosowania obowiązujących przepisów prawa, a w szczególności ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Prace muszą być wykonywane zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przepisami BHP, uzgodnieniami z Zamawiającym, w sposób zapewniający bezpieczeństwo użytkownikom dróg gminnych.
5. Wykonawca zobowiązany jest własnym kosztem i staraniem do dokonania niezbędnych uzgodnień (pozyskania zgód, pozwoleń, uzyskania zgody na zajęcie pasa drogi, wyłączenia linii elektroenergetycznych itp.) z odpowiednimi jednostkami i służbami oraz właścicielami/zarządcami sieci energetycznych, teletechnicznych. Zlecenia wysyłane przez Zamawiającego zgodnie z § 3 ust. 2 określając termin realizacji będą każdorazowo uwzględniać czas niezbędny do uzyskania powyższych zgód i pozwoleń.
6. Bieżące utrzymanie dróg należy wykonywać zgodnie z warunkami technicznymi i standardami jakościowymi realizacji umowy – **załącznik nr 3** do umowy. Wszelkie odstępstwa od reguł zawartych w warunkach technicznych i standardach jakościowych realizacji umowy powinny być każdorazowo uzgodnione z Zamawiającym. W wypadku uszkodzenia infrastruktury drogowej poprzez niewłaściwe wykonanie remontu drogi Wykonawca będzie zobowiązany do zapłaty kar umownych lub odszkodowania na zasadach określonych w umowie i przepisach prawa.
7. Zamawiający zastrzega sobie możliwość wstrzymania wykonywania przedmiotu umowy do odwołania uzasadnioną niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi panującymi, nagłym zdarzeniem losowym w trakcie trwania umowy.
8. W przypadku wystąpienia uzasadnionych okoliczności (warunki atmosferyczne, nagłe zdarzenie losowe) Zamawiający może zmienić terminy wykonania poszczególnych robót.
9. W przypadku wystąpienia uzasadnionych okoliczności (warunki atmosferyczne, nagłe zdarzenie losowe) Wykonawca zobowiązany jest do poinformowania Zamawiającego o konieczności rezygnacji lub przesunięcia terminu wykonywania czynności objętych umową natychmiast po powzięciu wiedzy o ww. okolicznościach drogą pisemną/mailową na adres .....
10. Zamawiający wymaga w ramach realizacji zamówienia:
  - 1) Zamawiający zastrzega sobie prawo dokonania zmian poszczególnych ilości prac wskazanych w Załączniku nr 2;
  - 2) Wykonawca zobowiązany jest przystąpić do realizacji przedmiotu zamówienia w terminie zgodnym ze złożoną ofertą zgodnie z warunkami technicznymi i standardami jakościowymi realizacji umowy – **załącznik nr 3** do umowy;
  - 3) Prace można rozpocząć dopiero po wykonaniu oznakowania i zabezpieczenia robót zgodnie z przepisami prawa. Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za utrzymanie

- oznakowania i zabezpieczenia prac w trakcie ich wykonywania.
- 4) Transport sprzętu na drogi wskazane przez Zamawiającego zapewnia Wykonawca. Pojazdy wykonujące roboty będące przedmiotem umowy powinny być prawidłowo oznakowane. Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za utrzymanie oznakowania pojazdów i zapewnienie bezpieczeństwa użytkowników dróg w trakcie wykonywania robót.
  - 5) W trakcie robót nie należy zasypywać widocznych w pasie drogi urządzeń infrastruktury technicznej np. studzienki, zasuwę itp. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji należy oczyścić zasypane urządzenie z nagarniętego materiału.
  - 6) Wykonawca odpowiada za szkody powstałe w wyniku prowadzonych prac, zarówno w trakcie ich realizacji, jak i w wyniku zaniechania prac lub niewłaściwego ich wykonania.
  - 7) Wykonawca ponosi ryzyko wynikające z prowadzenia robót bez zamykania ruchu.
  - 8) Wszelkie roszczenia użytkowników dróg i mieszkańców, jakie wpłyną do Zamawiającego, związane z wadliwym wykonaniem i technologią robót będących przedmiotem niniejszej umowy, będą kierowane do Wykonawcy, w celu ich załatwienia.
  - 9) W przypadku, gdy Wykonawca nie podejmie działań, w celu załatwienia ww. sprawy wówczas Zamawiający pokryje koszty zgłoszonego roszczenia i potrąci Wykonawcy z wynagrodzenia za wykonane roboty.
  - 10) Wykonawca ponosi całkowitą odpowiedzialność cywilną za straty i szkody powstałe w związku z wykonywanymi przez Wykonawcę czynnościami lub przy okazji ich wykonywania, a będącymi następstwem działania Wykonawcy, rażącego niedbalstwa, braku należytej staranności.
  - 11) Wykonawca ponosi całkowitą odpowiedzialność cywilnoprawną, w tym płatność ewentualnych należności za szkody i następstwa spowodowane zawinionym przez siebie niewłaściwym wykonywaniem prac objętych niniejszą umową oraz wypełnianiem obowiązków wynikających z niniejszej umowy.
  - 12) Zamawiający przewiduje bieżącą kontrolę wykonywanych robót. Kontroli Zamawiającego będzie poddany w szczególności sposób wykonania robót w aspekcie zgodności ich wykonania z umową.
  - 13) Wykonawca zobowiązany jest dysponować operatorem: równiarki z obsługą systemu 3d, walca drogowego, samochodu dostawczego, koparki kołowej.
  - 14) Wykonawca będzie zobowiązany umową do przyjęcia odpowiedzialności od następstw i za wyniki działalności w zakresie:
    - a) Organizacji i wykonywania robót budowlanych;
    - b) Zabezpieczenia interesów osób trzecich;
    - c) Ochrony środowiska;
    - d) Warunków bezpieczeństwa i higieny pracy;
    - e) Organizacji i utrzymywania zaplecza budowy;
    - f) Bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego w otoczeniu budowy;
    - g) Ochrony mienia związanego z prowadzeniem prac budowlanych.
  11. Wykonawca na wniosek Zamawiającego zobowiązany jest do przekazywania raportów podczas wykonywania prac do osoby nadzorującej ze strony Zamawiającego wraz z datą, wykazem sprzętu i ludzi oraz dokładną lokalizacją wykonywanych prac zgodnie.
  12. Fakt zakończenia realizacji określonego zakresu umowy lub zleceń, gotowość do ich odbioru Wykonawca zgłasza telefonicznie, pisemnie lub drogą mailową do Zamawiającego najpóźniej w dniu określonym w zleceniu jako wymagana data realizacji.
  13. Strony ustalają, że odbiór będzie odbywał się w dni robocze tj. dni od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu Gminy, z wyłączeniem sobót i dni ustawowo wolnych od pracy.
  14. Zamawiający zastrzega sobie prawo, bez konieczności zmiany niniejszej umowy, do zmian ilości poszczególnych prac określonych w **załączniku nr 2** do umowy, wynikających

- z bieżących potrzeb Zamawiającego.
15. Terminy prac wyznaczone przez Zamawiającego mogą ulec zmianie lub/ i wydłużeniu wyłącznie za zgodą Zamawiającego.
  16. Wszystkie prace wykonywane są w uzgodnieniu i na zlecenie Zamawiającego.
  17. W przypadku nieprzystąpienia przez Wykonawcę do prac, Zamawiający – po uprzednim wezwaniu Wykonawcy i wyznaczeniu mu dodatkowego terminu – może powierzyć wykonanie prac osobie trzeciej i obciążyć kosztami Wykonawcę.
  18. Wykonawca może powierzyć, zgodnie z ofertą Wykonawcy wykonanie odpowiedniej części zamówienia Podwykonawcy pod warunkiem, że posiada odpowiednie kwalifikacje niezbędne do wykonania danej części zamówienia i po uprzednim pisemnym zgłoszeniu tego Zamawiającemu z podaniem danych Podwykonawcy.
  19. Dla rozstrzygnięcia wątpliwości strony uznają, iż właścicielem (wytwórcą) wszelkich odpadów powstałych w związku z wykonaniem niniejszej umowy jest Wykonawca. Na Wykonawcy spoczywają obowiązki w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami. Zamawiający uprawniony będzie do kontroli Wykonawcy w tym zakresie, zaś Wykonawca zobowiązany będzie do okazania niezwłocznie na wezwanie Zamawiającego oryginalnej dokumentacji i przekazania uwierzytelnionej kopii, potwierdzającej prawidłową gospodarkę odpadami powstałymi w wyniku wykonywanych prac objętych niniejszą umową.
  20. Wykonawca zobowiązany jest do stosowania, zgodnie z obowiązującymi przepisami i wykorzystania w ramach realizacji umowy materiałów spełniających normy ochrony środowiska oraz posiadających przewidziane prawem atesty.
  21. Wykonawca zobowiązuje się do realizacji przedmiotu umowy zgodnie z jej postanowieniami, obowiązującymi warunkami technicznymi, normami państwowymi i branżowymi oraz Prawem budowlanym i przepisami przewidzianymi dla tego rodzaju robót.
  22. Wykonawca oświadcza, iż dysponuje potencjałem maszynowym oraz potencjałem ludzkim posiadającym wiedzę, doświadczenie i odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia do należytego wykonania zobowiązań przyjętych na podstawie niniejszej umowy i nie istnieją żadne przeszkody prawne i faktyczne uniemożliwiające lub utrudniające mu wykonywanie przyjętych w niej zobowiązań.
  23. Zakres oraz terminy rozpoczęcia i zakończenia robót będą określone przez Zamawiającego w zleceniach. Przystąpienie do prac może nastąpić na podstawie Zlecenia Zamawiającego dostarczonego Wykonawcy określającego każdorazowo miejsce, zakres i termin realizacji uzgodniony z Zamawiającym i zgodny z zasadami określonymi w warunkach technicznych i standardach jakościowych realizacji umowy stanowiący załącznik nr 3 do umowy.

§ 4

Wynagrodzenie. Terminy zapłaty.

1. Za prawidłowo wykonany przedmiot umowy Zamawiający zapłaci Wykonawcy wynagrodzenie, którego wartość nie przekroczy kwoty:
  - 1) netto:..... zł;
  - 2) VAT:..... zł;
  - 3) brutto:..... zł (słownie: ..... złotych 00/100).
2. Ceny jednostkowe określone w **załączniku nr 2** do umowy będą obowiązywały przez cały okres realizacji umowy i obejmują całość wynagrodzenia na rzecz Wykonawcy z tytułu wykonania niniejszej umowy, w tym wszelkie wydatki i nakłady (koszty transportu, materiałów itd.). Wynagrodzenie stanowić będzie iloczyn ceny jednostkowej brutto podanej w ofercie i ilości jednostek wykonanych usług, potwierdzonych przez przedstawiciela Zamawiającego.

3. W przypadku wystąpienia konieczności rozszerzenia zakresu ilościowego prac ujętych w szacunkowym wykazie prac określonych w **załączniku nr 2**, i w związku z tym przekroczenia kwoty brutto określonej w § 4 ust. 1 pkt 3, Zamawiający dopuszcza zawarcie aneksu do niniejszej umowy z zastrzeżeniem obowiązywania cen jednostkowych z umowy pierwotnej.
4. Strony postanawiają, że usługi, o których mowa w § 1 niniejszej umowy, wskazane w zleceniu jednostkowym, będą każdorazowo odbierane protokolarnie.
5. Zamawiający wyznaczy termin i rozpocznie odbiór przedmiotu umowy w ciągu 7 dni roboczych, od daty zawiadomienia go telefonicznie, pisemnie lub mailowo przez Wykonawcę o gotowości do odbioru.
6. Z czynności odbioru strony spiszą protokół odbioru, zawierający wszelkie ustalenia dokonane podczas odbioru, w tym stwierdzone wady, a także terminy wyznaczone na ich usunięcie.
7. W przypadku, gdy podczas odbioru okaże się, że przedmiot umowy nie został wykonany zgodnie ze zleceniem, zawiera wady, Zamawiający może zastosować jeden z poniższych wariantów:
  - 1) odmówić odbioru przedmiotu umowy, wyznaczając odpowiedni termin do usunięcia wad,
  - 2) odebrać przedmiot umowy wyznaczając odpowiedni termin do usunięcia wad, zachowując uprawnienie do naliczania kar umownych,
  - 3) odstąpić od umowy, w terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu, jeśli wady okażą się istotne i nie dadzą się usunąć i odmówić zapłaty za wadliwie wykonane prace.
8. Jeżeli w wyniku odbioru okaże się, że Wykonawca wykonał roboty wadliwie, a Zamawiający nie odstąpił od umowy, Zamawiający zamieści stosowną wzmiankę na ten temat w protokole.
9. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 1 oraz 2, Wykonawca zobowiązany jest do pisemnego powiadomienia o wykonaniu zakwestionowanych prac, a Zamawiający będzie uprawniony do dokonania odbioru. Z czynności odbioru usunięcia wad, wyszczególnionych przy odbiorze, zostanie sporządzony pisemny protokół, stanowiący załącznik do protokołu odbioru usług wskazanych w zleceniu jednostkowym. W przypadku nieprzystąpienia przez Zamawiającego do odbioru w terminie 7 dni roboczych od dnia zgłoszenia, uznaje się, że prace zostały wykonane.
10. W przypadku zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 7 pkt 1 oraz 2, więcej niż 3 razy w okresie jednego kwartału, Zamawiający będzie uprawniony do rozwiązania umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia.
11. Strony postanawiają, iż w przypadku niewykonania przez Wykonawcę usług określonych w umowie, odpowiadających wartości wynagrodzenia określonego w umowie z powodu braku zleceń jednostkowych Zamawiającego albo z powodu tego, iż okażą się niepotrzebne, Wykonawca nie ma prawa żądania zapłaty jakiegokolwiek wynagrodzenia i nie przysługują mu żadne roszczenia odszkodowawcze wobec Zamawiającego w tym zakresie.
12. Zamawiający dokona płatności faktury Wykonawcy przelewem na rachunek bankowy Wykonawcy ....., określony na fakturze VAT w terminie do 21 dni od dnia otrzymania od Wykonawcy prawidłowo wystawionej faktury VAT.
13. Za prace wykonane w terminie od 1 grudnia 2024 r. do 30 grudnia 2024 r. Wykonawca wystawi fakturę VAT do dnia 20 grudnia 2024 r. Odbiór prac, będących podstawą zapłaty faktury odbędzie się najpóźniej do dnia 20 grudnia 2024 r. Ostatnia płatność nastąpi do 30 grudnia 2024 r.
14. Faktury VAT należy wystawić na Nabywcę: Gmina Jerzmanowa, ul. Lipowa 4, 67-222 Jerzmanowa, NIP 693-19-40-524. Odbiorcą i płatnikiem faktury będzie: Urząd Gminy Jerzmanowa, ul. Lipowa 4, 67-222 Jerzmanowa.
15. Zamawiający zobowiązany będzie do zapłaty faktury VAT Wykonawcy jedynie

w przypadku, gdy faktura będzie wystawiona zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa jak również zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy, określającymi warunki jej wystawienia. Strony postanawiają przy tym, że wynagrodzenie Wykonawcy objęte każdorazową fakturą będzie uznane przez Strony za należycie uiszczone każdorazowo w dniu obciążenia rachunku bankowego Zamawiającego.

16. Wykonawca oświadcza, że wskazany w fakturze rachunek bankowy jest rachunkiem rozliczeniowym służącym wyłącznie dla celów rozliczeń z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.
17. Wykonawca oświadcza, że wskazany w fakturze rachunek bankowy będzie zamieszczony w wykazie, o którym mowa w art. 96b ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. Wykonawca oświadcza, iż znane mu są zasady rozliczeń i konsekwencji podatkowych związanych z koniecznością dokonywania płatności poprzez taki rachunek.
18. W przypadku dokonania zmiany numeru rachunku bankowego, o którym mowa w ust. 16, Wykonawca jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia (w formie pisemnej lub elektronicznej) o tym fakcie Zamawiającego, nie później niż w terminie dwóch dni od dnia dokonania zmiany oraz zaktualizowania danych zawartych w wykazie, o którym mowa w art. 96b ust. 3 ustawy o podatku od towarów i usług.
19. Zamawiający oświadcza, że będzie dokonywał płatności za wykonanie przedmiotu umowy z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności.
20. Zapłata należności dokonana zostanie przelewem na rachunek bankowy Wykonawcy wskazany na fakturze. Datą zapłaty jest data obciążenia rachunku bankowego Zamawiającego.
21. Zamawiający zastrzega sobie prawo do zapłaty wynagrodzenia tylko za prace faktycznie wykonane przez Wykonawcę, określone w sporządzonym każdorazowo protokole odbioru.
22. Za roboty niewykonane, choć ustalone zakresem prac, wynagrodzenie nie przysługuje.

§ 5

Zakres odpowiedzialności Wykonawcy

1. Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za wszelkie szkody wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.
2. Wykonawca zobowiązany jest do niezwłocznego rozpatrywania wszelkich skarg osób trzecich na działania lub zaniechania Wykonawcy, w tym skarg przekazanych przez Zamawiającego oraz powiadomi Zamawiającego o sposobie załatwienia danej sprawy.
3. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za wszelkie roszczenia cywilnoprawne osób trzecich, mogące powstać w wyniku niewłaściwego bądź niezgodnego z umową wykonywania prac. Wykonawca przyjmuje na siebie odpowiedzialność wobec osób trzecich za wszelkie szkody dotyczące mienia lub zdrowia i życia ludzkiego powstałe w trakcie i w związku przyczynowym z realizacją przedmiotu umowy.
4. Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z wykonywaniem przedmiotu umowy, a wynikające z niedopełnienia nałożonych na Wykonawcę obowiązków. W przypadku wyrównania szkody przez Zamawiającego, za którą zgodnie z niniejszym paragrafem jest odpowiedzialny Wykonawca, Wykonawca zobowiązuje się do zwrotu wszelkich wypłaconych przez Zamawiającego kwot tytułem wyrównania szkody, w tym kosztów odszkodowawczych, sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego.
5. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić warunki bezpieczeństwa w trakcie wykonywania prac, we własnym zakresie i na własny koszt prawidłowo oznakuje i zabezpieczy wykonywane prace.
6. Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności za okoliczności, za które wyłączną odpowiedzialność ponosi Zamawiający.

§ 6

Kary umowne

1. Zamawiający zastrzega sobie prawo do naliczenia kar umownych w następujących przypadkach i w następujących wysokościach:
  - 1) w przypadku niewykonania robót w terminie ustalonym w Zleceniu, określonych w § 3 ust. 3 pkt 1 w wysokości 10% wartości zleconych robót brutto za każdy rozpoczęty dzień zwłoki;
  - 2) w przypadku nienależytego wykonania robót ze zleceń, określonych w § 3 ust. 3 pkt 1, tzn. niezgodnego z warunkami technicznymi realizacji umowy zawartymi w **załączniku nr 3** do umowy – w wysokości 20% wartości robót brutto, co do których stwierdzono nieprawidłowości;
2. Zapłata kar umownych nie wyłącza prawa do dochodzenia przez Zamawiającego odszkodowania na zasadach ogólnych za poniesioną szkodę, jeżeli poniesiona przez Zamawiającego szkoda przekroczy wysokość zastrzeżonych w umowie kar umownych lub powstanie z innych przyczyn.
3. W przypadku naliczenia kar umownych Wykonawca wyraża zgodę na ich potrącenie przez Zamawiającego z kwoty należnego Wykonawcy wynagrodzenia. W sytuacji, gdy Zamawiający nie dokona potrącenia kar umownych z przysługującego Wykonawcy wynagrodzenia, Wykonawca zobowiązuje się do zapłaty kar umownych w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania do zapłaty, przyjmującego formę noty księgowej.
4. Kary umowne przewidziane w niniejszej umowie mogą być naliczane niezależnie od siebie.
5. Zapłata kary umownej nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku właściwego wykonania pracy oraz korekty już wykonanych prac.
6. Łączna maksymalna wartość kar umownych nie przekroczy kwoty brutto określonej w § 7 ust. 1 pkt 4.
7. W przypadku odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy, określonych w § 7 ust. 1, Wykonawca jest zobowiązany do zapłaty Zamawiającemu kary umownej w wysokości 20% kwoty określonej w § 4 ust. 1 pkt 3.
8. Łączna, maksymalna wysokość kar umownych, których mogą dochodzić Strony nie może przekroczyć 20% wartości przedmiotu Umowy brutto określonej w § 2 ust. 1 niniejszej Umowy.

§ 7

Rozwiązanie umowy i szczególny tryb odstąpienia od umowy

1. Zamawiający zastrzega sobie prawo do odstąpienia od umowy ze skutkiem natychmiastowym z obowiązkiem zapłaty kwoty umownej określonej w § 6 ust. 7. w przypadku:
  - 1) niedotrzymania przez Wykonawcę dwukrotnie w ciągu jednego miesiąca terminu wykonania robót;
  - 2) naruszenia przez Wykonawcę w sposób rażący zasad realizacji przedmiotu umowy, określonych w § 3 oraz standardów jakościowych wykonania prac określonych warunkami technicznymi i standardami jakościowymi realizacji umowy w **załączniku nr 3** do umowy;
  - 3) zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w § 4 ust. 7 pkt 1 oraz 2, więcej niż 3 razy w okresie jednego kwartału;
2. Zgodnie z art. 456 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy lub

dalsze wykonywanie umowy może zagrozić istotnemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu, Zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o tych okolicznościach. Zamawiający może odstąpić od umowy również, gdy zajdzie co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 456 ust. 1 pkt 2. Prawa zamówień publicznych. W takim przypadku Wykonawca może żądać jedynie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.

§ 8

Wymagania dotyczące zatrudnienia

1. Zamawiający wymaga, a Wykonawca zobowiązuje się do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez Wykonawcę lub Podwykonawcę osób obsługujących pojazdy i maszyn oraz inne czynności związane z przedmiotowym zadaniem.
2. W trakcie realizacji zamówienia Zamawiający uprawniony jest do wykonywania czynności kontrolnych wobec Wykonawcy odnośnie spełniania przez Wykonawcę lub Podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane w ust. 1 czynności. Zamawiający uprawniony jest w szczególności do:
  - 1) żądania oświadczeń i dokumentów w zakresie potwierdzenia spełniania ww. wymogów i dokonywania ich oceny, tj.:
    - a) oświadczenia zatrudnionego pracownika / zatrudnionych pracowników;
    - b) oświadczenia Wykonawcy lub Podwykonawcy o zatrudnieniu pracownika na podstawie umowy o pracę,
    - c) poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy / umów o pracę osób wykonujących w trakcie realizacji zamówienia czynności, których dotyczy oświadczenie złożone przez Wykonawcę lub Podwykonawcę przed zawarciem Umowy. Kopia umowy / umów powinna zostać zanonimizowana w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników, zgodnie z przepisami RODO. Imię i nazwisko nie podlega anonimizacji;
    - d) innych dokumentów – zawierających informacje, w tym dane osobowe, niezbędne do weryfikacji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w szczególności imię i nazwisko zatrudnionego pracownika, datę zawarcia umowy o pracę, rodzaj umowy o pracę i zakres obowiązków pracownika
3. W przypadku uzasadnionych wątpliwości, co do przestrzegania prawa pracy przez Wykonawcę lub Podwykonawcę, Zamawiający może zwrócić się o przeprowadzenie kontroli przez Państwową Inspekcję Pracy.
4. Wykonawca i Podwykonawca (*jeżeli występuje*) po otrzymaniu informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty, a przed zawarciem Umowy złoży oświadczenie o zatrudnieniu pracowników na podstawie umowy o pracę.
5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 4 w szczególności powinno zawierać:
  - 1) datę złożenia oświadczenia;
  - 2) dokładne określenie podmiotu składającego oświadczenie;
  - 3) informacja, że wykonywane prace (wymienić w oświadczeniu te prace) wymagane przez Zamawiającego wykonywać będą osoby zatrudnione na umowę o pracę;
  - 4) wskazanie liczby osób zatrudnionych na umowę o pracę;
  - 5) imiona i nazwiska osób zatrudnionych na umowę o pracę;
  - 6) rodzaj umowy o pracę i wymiar etatu zatrudnionych pracowników;
  - 7) podpis osoby upoważnionej do złożenia oświadczenia w imieniu Wykonawcy lub Podwykonawcy (*jeżeli występuje*).

§ 9**Wykonywanie części zamówienia Podwykonawcy**

1. Wykonawca może powierzyć wykonanie części zamówienia Podwykonawcy.
2. Wykonawca przed powierzeniem prac Podwykonawcy musi zwrócić się z pisemnym wnioskiem do Zmawiającego o wyrażenie zgody na zlecenie prac Podwykonawcy.
3. Przed zapłatą Wykonawcy wynagrodzenia przez Zamawiającego, Wykonawca zobowiązany jest dostarczyć Zamawiającemu dokument potwierdzający zapłatę wynagrodzenia za roboty zleczone Podwykonawcy.
4. W razie niezapłacenia przez Wykonawcę wynagrodzenia Podwykonawcy, Zamawiający jest uprawniony do wstrzymania wypłaty wynagrodzenia dla Wykonawcy do czasu zapłaty przez Wykonawcę wynagrodzenia Podwykonawcy. Wynagrodzenie na rzecz któregokolwiek z Podwykonawców lub na rzecz wszystkich łącznie Podwykonawców nie może w żadnym przypadku przekraczać wynagrodzenia należnego Wykonawcy na podstawie niniejszej umowy. W przypadku, gdy roszczenia Podwykonawcy lub Podwykonawców przekroczą kwotę wynagrodzenia należnego Wykonawcy na podstawie niniejszej umowy, nadwyżkę tę w pełni pokryje Wykonawca.
5. Umowy z Podwykonawcami nie zwalniają Wykonawcy z żadnego zobowiązania lub odpowiedzialności wynikającej z niniejszej umowy. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania Podwykonawców lub osób przy pomocy których wykonuje lub którym powierza Wykonawca lub Podwykonawca wykonanie umowy jak za własne działania lub zaniechania.

§ 10**Przedstawiciele Stron**

1. Wykonawcę podczas realizacji przedmiotu niniejszej umowy reprezentować będzie: ....._tel. ....
2. Osobą upoważnioną do reprezentowania Zamawiającego, w sprawach związanych z realizacją przedmiotu umowy będzie uprawniony przedstawiciel Urzędu Gminy Jerzmanowa ....._tel. ....
3. Wykonawca oświadcza, że zapoznał się ze wszystkimi dokumentami i innymi okolicznościami mającymi, czy mogącymi mieć wpływ na realizację przedmiotu umowy i oświadcza, że je akceptuje i nie będzie w przyszłości zgłaszał wobec Zamawiającego jakichkolwiek roszczeń z tego tytułu.
4. Wykonawca oświadcza, iż dysponuje potencjałem maszynowym oraz potencjałem ludzkim posiadającym wiedzę, doświadczenie i odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia do należytego wykonania zobowiązań przyjętych na podstawie niniejszej umowy i nie istnieją żadne przeszkody prawne i faktyczne uniemożliwiające lub utrudniające mu wykonywanie przyjętych w niej zobowiązań.
5. Wykonawca oświadcza, że posiada własny sprzęt niezbędny do wykonania całego zakresu prac ujętych w zadaniu.
6. Konieczne materiały Wykonawca będzie dostarczał we własnym zakresie, a ich koszt uwzględniony jest w formularzu ofertowym.

§ 11**Zmiana umowy**

1. Zmiany i uzupełnienia niniejszej umowy, jak również wszelkie zawiadomienia, zapytania lub informacje odnoszące się do lub wynikające z wykonania przedmiotu umowy wymagają

- formy pisemnej, pod rygorem nieważności.
2. Zamawiający przewiduje możliwość wprowadzenia istotnych zmian do umowy w przypadku działania siły wyższej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.
  3. Zamawiający przewiduje możliwość zmian i uzupełnień postanowień zawartej umowy zgodnie z art. 455 PZP. Strony dopuszczają dokonywanie zmian treści umowy, w następujących okolicznościach:
    - 1) dopuszcza się wprowadzenie zmian za zgodą Stron umowy,
    - 2) zmiany mogą być inicjowane przez Zamawiającego lub przez Wykonawcę.
  4. Zmiany, o których mowa mogą dotyczyć:
    - 1) wystąpienia siły wyższej;
    - 2) wystąpienia wyjątkowych okoliczności, niezależnych od Stron niniejszej umowy, których nie mogły one przewidzieć w chwili zawierania umowy, wpływających na realizację umowy;
    - 3) zmiany przepisów prawnych mających wpływ na przebieg realizacji umowy;
    - 4) wystąpienia warunków atmosferycznych, które ze względów obiektywnych uniemożliwiają wykonanie usługi zgodnie ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia lub umową;
    - 5) zmian, gdy są one korzystne dla Zamawiającego;
    - 6) poprawy jakości świadczonej usługi pod warunkiem zachowania dotychczasowego wynagrodzenia;
    - 7) wystąpienia innych okoliczności niepowstałych z winy Wykonawcy.
  5. W przypadku zmiany o których mowa w ust. 4 pkt 3 w zakresie mającym wpływ na realizację przedmiotu zamówienia - odpowiednie zapisy umowy zostaną dostosowane do obowiązującego stanu prawnego.
  6. Zmiany mogą być zainicjowane tylko poprzez złożenie pisemnego wniosku. Wniosek powinien zawierać:
    - 1) opis zmiany,
    - 2) uzasadnienie zmiany,
    - 3) ewentualny czas wykonania zmiany lub wpływ zmiany na termin zakończenia umowy.
  7. Dokonanie zmian wymaga podpisania aneksu do umowy.
  8. Nie stanowi zmiany umowy w rozumieniu art. 455 ustawy Prawo zamówień publicznych:
    - 1) zmiana danych związanych z obsługą administracyjno- organizacyjną umowy (np. zmiana nr rachunku bankowego);
    - 2) zmiana danych teleadresowych, osób reprezentujących strony lub oznaczenia stron umowy - wynikających ze zmiany stanu faktycznego albo prawnego.
  9. Dopuszczalna jest zmiana umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia:
    - 1) jeżeli dotyczy realizacji, przez dotychczasowego wykonawcę, dodatkowych dostaw, usług lub robót budowlanych, a w przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa - usług lub robót budowlanych, których nie uwzględniono w zamówieniu podstawowym, o ile stały się one niezbędne i zostały spełnione łącznie następujące warunki **(art. 455 ust. 1 pkt 3 ustawy pzp)**:
      - a) zmiana wykonawcy nie może zostać dokonana z powodów ekonomicznych lub technicznych, w szczególności dotyczących zamienności lub interoperacyjności wyposażenia, usług lub instalacji zamówionych w ramach zamówienia podstawowego,
      - b) zmiana wykonawcy spowodowałaby istotną niedogodność lub znaczne zwiększenie kosztów dla zamawiającego,
      - c) wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy, a w przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa łączna wartość zmian nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków;

2) jeżeli konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należytą starannością, nie mógł przewidzieć, o ile zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy (**art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy pzp**).

§ 12. Zmiana umowy (zgodnie z art.439 ustawy Pzp)

1. Strony mogą ubiegać się o zmianę wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia.
2. Wysokość wynagrodzenia Wykonawcy w rozliczeniu okresowym może podlegać waloryzacji w oparciu o wskaźnik zmiany cen produkcji budowlano-montażowej ustalany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i ogłaszany w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” w przypadku, gdy zmiana cen produkcji budowlano – montażowej przekroczy 5% w odniesieniu do miesiąca zawarcia umowy.
3. Pierwsza waloryzacja może nastąpić nie wcześniej niż po 4 miesiącach od podpisania umowy i będzie wyliczona jako średnia arytmetyczna ze wskaźnika, o którym mowa w ust. 2 za okres poprzednich 4 miesięcy. Waloryzacja wynagrodzenia należnego Wykonawcy w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia dotyczyć będzie robót niezrealizowanych do dnia złożenia wniosku.
4. Każda kolejna waloryzacja dokonywana będzie po upływie 2 miesięcy od poprzedniej waloryzacji i będzie wyliczana jako średnia arytmetyczna ze wskaźnika za okres, który upłynął od poprzedniej waloryzacji.
5. Zmiana wynagrodzenia będzie dotyczyć tej części wynagrodzenia, która w kosztorysie Wykonawcy obejmuje pozycje, których wartość uzależniona jest od cen kosztów i materiałów, o których mowa w ust. 1.
6. Maksymalna wartość zmiany wynagrodzenia z przyczyn określonych w ust. 1 nie może przekroczyć 3 % wynagrodzenia, o którym mowa w § 9 ust. 1 umowy.
7. W celu skorzystania z uprawnienia do ubiegania się o zmianę wynagrodzenia z przyczyn, o których mowa w ust. 1, Wykonawca wystąpi do Zamawiającego z wnioskiem o dokonanie zmiany wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy, wraz z uzasadnieniem zawierającym w szczególności szczegółowe wyliczenie całkowitej kwoty, o jaką wynagrodzenie Wykonawcy powinno ulec zmianie.
8. Do wniosku o którym mowa powyżej Wykonawca zobowiązany jest dołączyć dokumenty, z których będzie wynikać, w jakim zakresie zmiany cen materiałów i kosztów mają wpływ na koszty wykonania umowy.
9. Zamawiający w terminie 10 dni roboczych od dnia przekazania wniosku, o którym mowa w ust. 4 przekaże Wykonawcy informację o zakresie zmian wynagrodzenia należnego Wykonawcy, albo informację o braku podstaw do dokonania zmian wraz z uzasadnieniem.
10. Warunkiem wprowadzenia zmian zawartej umowy jest sporządzenie podpisanego przez Strony Protokołu konieczności określającego przyczyny zmiany oraz potwierdzającego wystąpienie okoliczności uzasadniających wprowadzenie zmian. Protokół konieczności będzie załącznikiem do aneksu zmieniającego niniejszą umowę.
11. Wykonawca, którego wynagrodzenie zostało zmienione zgodnie z ust. 1-3, zobowiązany jest do zmiany wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy, z którym zawarł umowę, w

zakresie odpowiadającym zmianom cen materiałów lub kosztów dotyczących zobowiązania podwykonawcy, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:

- 1) przedmiotem umowy są roboty budowlane, dostawy lub usługi;
- 2) okres obowiązywania umowy przekracza 6 miesięcy.

§ 13 Ubezpieczenie

1. Wykonawca ma obowiązek posiadania – w okresie obowiązywania niniejszej umowy – ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone Zamawiającemu bądź osobom trzecim podczas i w związku z wykonywaniem zobowiązań przyjętych na podstawie niniejszej umowy, na kwotę minimum 200 000,00 zł.
2. Na każde żądanie Zamawiającego Wykonawca jest obowiązany okazać aktualną opłaconą polisę ubezpieczeniową lub inny dokument potwierdzający posiadanie aktualnego ubezpieczenia.
3. Koszty ubezpieczenia ponosi Wykonawca.

§ 13. Ochrona danych osobowych

Klauzula informacyjna:

Dane Administratora Danych Osobowych [dalej ADO]	Gmina Jerzmanowa
Dane kontaktowe Administratora Danych Osobowych	ul. Lipowa 4, 67-222 Jerzmanowa, tel. 76 831 21 21
Dane kontaktowe Inspektora Ochrony	Z IOD można się kontaktować w sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych pod adresem e-mail iodags@iodags.pl
Cel przetwarzania danych osobowych	Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu związanym z realizacją niniejszej umowy.
Podstawa prawna przetwarzania	Podstawą prawną przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest: <ul style="list-style-type: none"> • art. 6 ust. 1 lit. c) RODO - przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze. • Ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U 2023.1605) zwanej dalej Ustawa pzp]
Informacja o dobrowolności podania danych osobowych.	Obowiązek podania przez Panią/Pana danych osobowych bezpośrednio Pani/Pana dotyczących jest wymogiem ustawowym określonym w przepisach Ustawy pzp, związanym z udziałem w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Konsekwencje niepodania określonych danych wynikają z Ustawy pzp.
Odbiorcy danych. Udostępnianie danych. Powierzenie przetwarzania danych.	Odbiorcy danych: Osoby lub podmioty, którym udostępniona zostanie dokumentacja postępowania w oparciu o art. 18 ust. 1 Ustawy pzp. Operator pocztowy w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz.1041). Poślaniec dostarczający korespondencję na zasadach określonych w art. 65 ust. 2, 401 ust. 1, 508 ust. 2 Ustawy pzp. Kategorie podmiotów przetwarzających: Zewnętrzny hostingodawca. Podmiot dostarczający narzędzia i urządzenia komunikacji elektronicznej.
Okres przechowywania danych.	<ul style="list-style-type: none"> • ADO przechowuje protokół postępowania wraz z załącznikami przez okres 4 lat od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia, w sposób gwarantujący jego nienaruszalność. • Jeżeli okres obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego przekracza 4 lata, ADO przechowuje protokół postępowania wraz z załącznikami przez cały okres obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego. • ADO przechowuje dokumentację konkursu przez okres 4 lat od dnia ustalenia wyników konkursu w postaci, w jakiej została ona sporządzona lub przekazana, w sposób gwarantujący jej nienaruszalność i możliwość odczytania zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych (art. 78 ust. 1 i ust. 4, art. 358 ust. 1 Ustawa pzp) zgodnie z art. Art. 269 pkt 3 ustawy Pzp okres przechowywania danych osobowych zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych określa Prezes Urzędu Zamówień Publicznych.

Prawa osoby której dane dotyczą.	<p>Ma Pani/Pan prawo do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • żądania od ADO dostępu do danych osobowych Pani/Pana dotyczących, • żądania od ADO sprostowania danych osobowych Pani/Pana dotyczących. • żądania od ADO usunięcia danych osobowych Pani/Pana dotyczących, w sytuacji, gdy przetwarzanie danych nie następuje w celu wywiązania się z obowiązku wynikającego z przepisu prawa, • żądania od ADO ograniczenia przetwarzania danych osobowych Pani/Pana dotyczących. <p>Zakres każdego z tych praw oraz sytuacje, w których można z nich skorzystać, wynikają z przepisów RODO oraz Ustawy pzp.</p> <p>Z powyższych praw może Pan/Pani skorzystać składając wniosek u ADO</p> <p>Nie przysługuje Pani/Panu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w związku z art. 17 ust. 3 lit. b), d) lub e) RODO prawo do usunięcia danych osobowych; • prawo do przenoszenia danych osobowych, o którym mowa w art. 20 RODO; • na podstawie art. 21 RODO prawo sprzeciwu, wobec przetwarzania danych osobowych, gdyż podstawą prawną przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest art. 6 ust. 1 lit. c) RODO. <p>Ma Pani/Pan prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych Pani/Pana dotyczących narusza przepisy RODO.</p>
----------------------------------	---

§ 14

Postanowienia końcowe

1. Strony wskazują następujące adresy kontaktowe do korespondencji związanej z umową:
  - 1) Zamawiający – Urząd Gminy Jerzmanowa, ul. Lipowa 4, 67-222 Jerzmanowa, ..._tel. ....;
  - 2) Wykonawca – .....
2. Strony umowy zobowiązują się do niezwłocznego, pisemnego powiadomienia o każdej zmianie siedzib lub nazw firm, osób reprezentujących, numerów telefonów.
3. W przypadku niezrealizowania zobowiązania wskazanego w ust. 2, pisma wysyłane na adres wskazany w niniejszej umowie uważa się za skutecznie doręczone.
4. Wykonawca ma obowiązek informowania o wszelkich zmianach statusu prawnego swojej firmy, a także o wszczęciu postępowania upadłościowego, układowego i likwidacyjnego.
5. Wykonawca nie może bez pisemnej zgody Zamawiającego przenieść całości lub części wierzytelności niniejszej umowy na osoby trzecie. Dotyczy to w szczególności wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia.
6. W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.
7. Właściwym miejscowo do rozpatrywania ewentualnych sporów jest sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.
8. Umowę sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, jeden dla Wykonawcy, a dwa dla Zamawiającego.
9. Integralną częścią umowy są podpisane przez Strony załączniki:
  - 1) wykaz dróg – **załącznik nr 1.**
  - 2) kosztorys ofertowy – **załącznik nr 2.**
  - 3) warunki techniczne i standardy jakościowe realizacji umowy - **załącznik nr 3.**

WYKONAWCA:

ZAMAWIAJĄCY: